

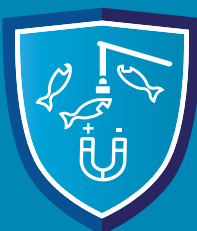
Eiropas
Komisija

CASP2022

Saskaņota rīcība produktu
drošuma jomā

Rotaļlietas
ar
magnētiem

Galīgais
ziņojums

Tiesiskums un
patērētāji

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Saīsinājumu saraksts	2
Kopsavilkums	3
1 daļa	
1. Pasākuma apskats	4
1.1. Iesaistītās TUI	4
1.2. Produktu tvērums un testēšanas kritēriji	4
1.2.1. Produktu tvērums	4
1.2.2. Testēšanas kritēriji	4
2. Paraugu ņemšana un testēšana	5
2.1. Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli	5
2.2. Testēšanas process	5
3. Testēšanas rezultāti	6
3.1. Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi	6
3.2. Rezultāti dalījumā pa standartu punktiem	6
3.3. Rezultāti pa vecuma kategorijām	7
3.4. Neokubu/jauno rotaļlietu testēšana: rezultāti un izaicinājumi	7
3.5. Secinājumi par testēšanas rezultātiem	8
4. Riska novērtējumi un pasākumi	9
4.1. Riska novērtējuma rezultāti	9
4.2. Korektīvie pasākumi	9
5. Secinājumi un ieteikumi	10
5.1. Secinājumi	10
5.2. Ieteikumi ieinteresētajām personām	10
2 daļa	
1. Kas ir CASP?	12
Lomas un pienākumi	
2. Izstrādājumu pārbaužu darba plāns	13
3. Izstrādājumu pārbaužu rīki un procesi	14

Saīsinājumu saraksts

SAĪSINĀJUMS	APRAKSTS
ASG	Administratīvās sadarbības grupa
CASP	Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā
EEZ	Eiropas Ekonomikas zona
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
IP	Izstrādājumu pārbaude
JUST ĢD	Eiropas Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāts
RAG rīks	Riska novērtēšanas pamatnostādņu (RAG) rīks
RAPEX pamatnostādnes	Lēmums (ES) 2019/417
RDD	Rotaļlietu drošuma direktīva (2009/48/EK)
TUI	Tirgus uzraudzības iestāde

Kopsavilkums

Pasākuma mērķi

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj visām tirgus uzraudzības iestādēm (TUI) no Eiropas Savienības (ES) un Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) valstīm sadarboties, lai stiprinātu Eiropas vienotajā tirgū laisto produktu drošumu. Šajā pasākumā galvenā uzmanība tika pievērsta rotaļlietām ar magnētiem, kuras TUI bija noteikušas kā prioritāras, lai veiktu mērķtiecīgu drošības izmeklēšanu. Tika ņemti izstrādājumu paraugi, kas tika pārbaudīti saskaņā ar kopīgi pieņemtiem kritērijiem Eiropas laboratorijā, ko atlasīja iesaistītās TUI.

Produktu tvērumi

Aplūkojamie produkti bija rotaļlietas ar magnētiem, kas paredzētas bērniem, kas vecāki un jaunāki par 36 mēnešiem.

Testēšanas kritēriji

Izstrādājumu paraugi tika testēti saskaņā ar saskaņoto standartu EN 71-1:2014+A1:2018 Rotaļlietu drošums, 1. daļa: Mehāniskās un fizikālās īpašības. Standarta 4.23. punktā ir noteiktas prasības attiecībā uz rotaļlietām, kas satur magnētus un magnētiskus komponentus.

Rezultāti

- No 145 testētajām rotaļlietām 20 neatbilda vismaz vienai no testēšanas plāna tehniskajām prasībām.
- Kopumā 14 rotaļlietas neatbilda 4.23. punkta prasībām attiecībā uz magnētiem.
- TUI veiktās brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes liecināja, ka 77 paraugi neatbilda prasībām.

Secinājumi

Testēšanas rezultāti liecina, ka 14 % paraugu neatbilda vismaz vienai no testēšanas plāna prasībām.

Galvenie neatbilstības iemesli bija saistīti ar 4.22. punkta "Mazas lodītes" un 4.23. punkta "Magnēti" prasībām. Īpašas bažas rada nelieli magnēti, kas ievērojami pārsniedz pieļaujamo magnētiskās plūsmas robežvērtību, jo gadījumā, ja tiek norīts vairāk nekā viens magnēts (vai ja tiek norīts viens magnēts un feromagnētisks metāla priekšmets), šie priekšmeti var pievilkties viens pie otra, nosprostojošot vai perforējot zarnas un/vai samazinot atsevišķu zarnu trakta daļu apasiņošanu. Norijot vairāk nekā vienu magnētu, riskam ir pakļauti visu vecumu bērni.

Līdztekus norīšanai vēl viens paredzams šādu mazu magnētisko lodīšu nepareizas lietošanas veids ir to izmantošana pīrsinga rotu vietā, ko sociālajos medijos valdošo tendenču iespaidā dara vecāki bērni.

Citi konstatētie apdraudējumi ietver sīku detaļu pieejamību maziem bērniem, kas rada aizrīšanās risku, un pārāk plānu plastmasas iepakojumu (6. punkts par iepakojumu), kas rada nosmakšanas risku.

TUI veiktie riska novērtējumi liecina, ka 12 paraugi rada nopietnu risku, divi paraugi rada augstu risku un trīs paraugi – vidēju risku. Galvenie pasākumi attiecībā uz ražojumiem, kuri neatbilda prasībām, ievēra piecu produktu atsaukšanu no tirgus un sešu produktu izņemšanu no tirgus, aizliegumu attiecībā uz trim produktiem un vēl trīs produktu tirdzniecības pārtraukšanu.

Galvenie ieteikumi

Patērētājiem

- Apzinieties **riskus, ko rada spēcīgi magnēti**, un informējiet par tiem visu vecumu bērnus. Lai garantētu drošību, bērni rotaļāšanās laikā ir jāuzrauga.
- **Ja ir norīts vairāk nekā viens magnēts**, tie var izraisīt **zarnu nosprostošumu**, perforēt vai bojāt zarnas un/vai samazināt atsevišķu zarnu daļu apasiņošanu. Nekavējoties vērsieties pēc medicīniskās palīdzības, ja uzskatāt, ka magnēts ir ticis norīts, jo īpaši, ja bērnam ir gripai līdzīgi simptomi, vemšana vai sāpes vēderā.
- **Regulāri pārbaudiet rotaļlietas ar magnētiem to ekspluatācijas laikā.**

Ekonomikas dalībniekiem

- **Apzinieties savus pienākumus** saskaņā ar piemērojamajiem tiesību aktiem un veiciet visus nepieciešamos piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka izstrādājumi pilnībā atbilst Rotaļlietu drošuma direktīvas (2009/48/EK) prasībām.
- **Vēlams izmantot magnētus, kas nepārsniedz 50 kG²mm² robežvērtību.** Ja izmantojat magnētus, kas **pārsniedz 50 kG²mm² robežvērtību**, pārlicinieties, ka magnēts ir pietiekami liels, vai arī aplieciet ap to plastmasas/koka/cita materiāla detaļu, kam veikti griezes momenta/stiepes/kritiena/trieciena testi, lai iegūtu lielāku magnētu, kas neietilpst sīko detaļu cilindrā.
- Ņemiet vērā, ka neokubi ir atzīti par rotaļlietām, un tāpēc tiem ir jāatbilst Rotaļlietu drošuma direktīvas prasībām.

Valsts iestādēm

- Informējiet patērētājus par **risku, ko rada rotaļlietas ar magnētiem**, tostarp par simptomiem, kas parādās, ja magnēti ir norīti.
- Rotaļlietas, kas satur nelielus magnētus ar lielu magnētisko plūsmu, ir pieejamas **ielu tirdziņos un tiešsaistes tirdzniecības vietās**. Pievērsiet uzmanību šiem paraugu ņemšanas kanāliem un iekļaujiet tos savos tirgus uzraudzības pasākumos.

Standartizācijas organizācijām

- Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN) Tehniskajai komitejai CEN/TC 52 būtu jāpārskata **mazu magnētisko lodīšu**, jo īpaši to, kas atrodamas neokubos, **testēšanas metode**, lai ņemtu vērā vienā rotaļlietā ietilpstošo dažādas krāsas lodīšu atšķirīgos magnētiskās plūsmas indeksus.
- Testēšanas metodē būtu jāņem vērā arī **kopējais magnētiskās plūsmas indekss** starp vairākām vienas rotaļlietas struktūrām, ko veido vairāk nekā viena maza magnētiskā lodīte un kāds cits magnētisks elements, kas ietilpst sīko detaļu cilindrā.

1. Pasākuma apskats

1.1. Iesaistītās TUI

Kopumā 13 TUI no 12 ES dalībvalstīm un EEZ valstīm piedalījās izstrādājumu pārbaudē (IP) "Rotaļlietas ar magnētiem".

1. tabula. Iesaistīto TUI saraksts

VALSTS	TUI
Austrija	Federālā sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju aizsardzības ministrija
Beļģija	Federālais valsts dienests ekonomikai – Kvalitātes un drošības ģenerāldirektorāts
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija
Horvātija	Valsts inspekcija
Īrija	Konkurences un patērētāju aizsardzības komisija
Islande	Mājokļu un būvniecības pārvalde
Kipra	Patērētāju aizsardzības dienests, Enerģētikas, tirdzniecības un rūpniecības ministrija
Latvija	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
Luksemburga	Luksemburgas preču un pakalpojumu standartizācijas, akreditācijas, drošības un kvalitātes institūts (ILNAS) – Tirgus uzraudzības departaments
Malta	Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde
Norvēģija	Norvēģijas Civilās aizsardzības direktorāts
Vācija	Ķelnes administratīvā apgabala pašvaldība Augšbavārijas valdība – Tirdzniecības inspekcija

1.2. Produktu tvēruma un testēšanas kritēriji

1.2.1. Produktu tvēruma

TUI vienojās pievērsties rotaļlietām ar magnētiem, kas paredzētas bērniem, kas vecāki un jaunāki par 36 mēnešiem, tostarp jaunām magnētiskajām rotaļlietām (piemēram, neokubiem), kuras netiek tieši

tirgotas kā rotaļlietas, bet kuras par tādām var uzskatīt, jo tās var izmantot rotaļām, un ir paredzams, ka bērni vecumā līdz 14 gadiem ar tām spēlēsies¹.

1.2.2. Testēšanas kritēriji

Visi izstrādājumu paraugi tika testēti saskaņā ar standartu EN 71-1:2014+A1:2018 Rotaļlietu drošums, 1. daļa: Mehāniskās un fizikālās īpašības.

Standarta 4.23. punktā ir noteiktas prasības attiecībā uz rotaļlietām, kas satur magnētus un magnētiskus komponentus. Saskaņā ar šo punktu jebkura magnēta vai magnētiskā komponenta, kas var atdalīties no rotaļlietas, magnētiskās plūsmas indekss nepārsniedz 50 kG²mm² (0,5 T²mm²), vai arī tas neietilpst sīko detaļu cilindā.

Papildus laboratorijas testiem TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savas valsts valodā(-s). Tehniskais eksperts sagatavoja kontrolosarakstu ar galvenajām prasībām, lai sniegtu papildu norādījumus TUI.

¹ Pamatojoties uz Administratīvās sadarbības grupas (ASG) (Rotaļlietu drošuma ekspertu grupas) sanāksmē pieņemto lēmumu: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/meetings/consult?lang=lv&meetingid=25995&fromExpertGroups=true>

2. Paraugu ņemšana un testēšana

2.1. Paraugu ņemšanas sadalījums un kanāli

Paraugu ņemšana tika veikta, pamatojoties uz katras TUI veiktu priekšatlasi saskaņā ar katra tirgus īpatnībām. Iesaistītās TUI

kopumā savāca 145 paraugus. Paraugu ņemšana tika veikta gan tiešsaistē (34 %), gan fiziskos veikalos (66 %).

2. tabula. Iesaistīto TUI savākto paraugu skaits

VALSTS	TUI	VECĀKI PAR 36 MĒNEŠIEM	JAUNĀKI PAR 36 MĒNEŠIEM
Austrija	Federālā sociālo lietu, veselības, aprūpes un patērētāju aizsardzības ministrija	7	3
Beļģija	Federālais valsts dienests ekonomikai – Kvalitātes un drošības ģenerāldirektorāts	13	5
Čehija	Čehijas Tirdzniecības inspekcija	7	3
Horvātija	Valsts inspekcija	9	1
Īrija	Konkurences un patērētāju aizsardzības komisija	10	0
Islande	Mājokļu un būvniecības pārvalde	10	0
Kipra	Patērētāju aizsardzības dienests, Enerģētikas, tirdzniecības un rūpniecības ministrija	9	1
Latvija	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	9	0
Luksemburga	Luksemburgas preču un pakalpojumu standartizācijas, akreditācijas, drošības un kvalitātes institūts (ILNAS) – Tirgus uzraudzības departaments	8	2
Malta	Konkurences un patērētāju tiesību aizsardzības iestāde	16	2
Norvēģija	Norvēģijas Civilās aizsardzības direktorāts	8	2
Vācija	Ķelnes administratīvā apgabala pašvaldība	10	0
	Augšbavārijas valdība – Tirdzniecības inspekcija	7	3
KOPĀ		123	22

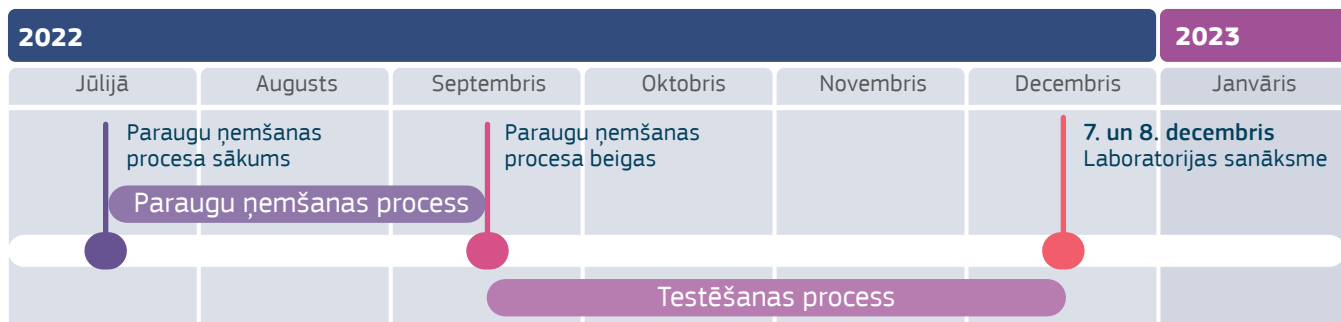
2.2. Testēšanas process

Testēšanas laboratorija šim pasākumam tika izraudzīta konkursa procedūrā, kas tika uzsākta 2022. gada maijā. Konkursa specifikācijas tika nosūtītas 93 laboratorijām, kas tika izraudzītas saskaņā ar projekta komandas laboratoriju iesaistes stratēģiju. Katrai laboratorijai savs piedāvājums bija jāiesniedz līdz 2022. gada 30. maijam. Desmit laboratorijas piedāvājumu iesniedza noteiktajā termiņā. Pamatojoties uz piedāvājuma pilnīgumu un konkurētspēju, priekšatlāsē tika izraudzītas sešas laboratorijas, kas tika uzaicinātas uz interviju, lai detalizētāk apspriestu iesniegto piedāvājumu.

Starpposma sanāksmes laikā TUI tika iesniegta salīdzinoša analīze par laboratoriju iesniegto piedāvājumu tehnisko kvalitāti un finanšu aspektiem. TUI izvēlējās laboratoriju, kura kopvērtējumā saņēma vislielāko punktu skaitu, pamatojoties uz tās piedāvājuma kvalitāti un finansiālo konkurētspēju.

Pēc laboratorijas izraudzīšanās TUI bija trīs mēneši laika, lai savāktu paraugus un nosūtītu tos uz laboratoriju. Testēšanas process tika pabeigts 2022. gada 23. novembrī. Laboratorijas sanāksme notika 2022. gada 7. un 8. decembrī.

1. attēls. Paraugu ņemšanas un testēšanas procesa laika grafiks

3. Testēšanas rezultāti

3.1. Pārskats par testēšanas rezultātiem un galvenie konstatējumi

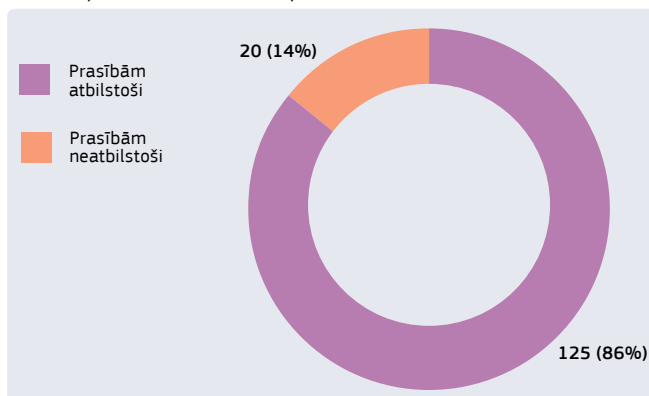
Kopumā 125 no 145 laboratorijā testētajiem paraugiem atbilda visām galīgajā testēšanas plānā noteiktajām prasībām.

Lielākā daļa paraugu (66 %) tika iegādāti fiziskos veikalos. No dažādiem paraugu ņemšanas kanāliem savāktu rotaļlietu neatbilstības īpatsvars bija atšķirīgs, proti, tiešsaistē atlasītās rotaļlietas prasībām neatbilda daudz biežāk nekā fiziskos veikalos iegādātās rotaļlietas: testēšanas plāna prasībām neatbilda 24 % tiešsaistē savāktu rotaļlietu un 8 % fiziskos veikalos iegādātu rotaļlietu.

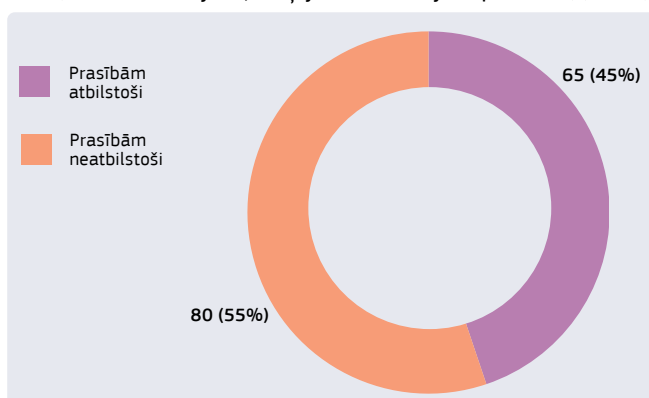
TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savas valsts valodā(-s). Prasībām neatbilda 77 (53 %) no 145 paraugiem. Visbiežāk sastopamās neatbilstības bija nepareizi brīdinājumi (par vecumu) vai to trūkums un brīdinājumi, kas nebija sniegti attiecīgajā(-s) valsts valodā(-s). Tomēr 60 no 77 paraugiem, kas neatbilda TUI veikto brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudei, izturēja laboratorijas veikto testu. Savukārt četri paraugi, kas atbilda visām TUI veikto brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudei, neizturēja vismaz vienu no laboratorijas testiem (3. attēls).

Ņemot vērā gan laboratorijas veiktos testus, gan TUI veiktās brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes, vismaz vienai no prasībām kopumā neatbilda 80 paraugi.

2. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (izņemot brīdinājumu, marķējuma un norādījumu pārbaudes) (N=145)

3. attēls. Vispārējie testēšanas rezultāti (ieskaitot brīdinājumu, marķējuma un norādījumu pārbaudes) (N=145)

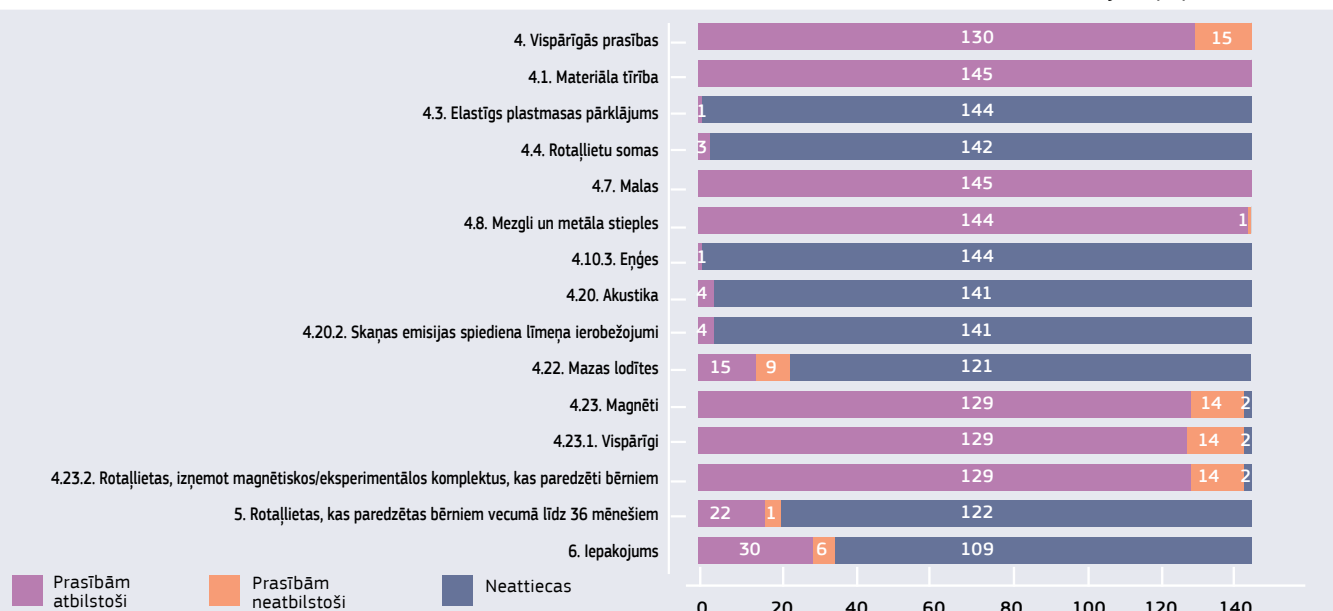

3.2. Rezultāti dalījumā pa standartu punktiem

Aplūkojot rezultātus dalījumā pa standarta EN 71-1:2014+A1:2018 Rotaļlietu drošums, 1. daļa: Mehāniskās un fizikālās īpašības, punktiem, jānorāda, ka īpaši liels skaits paraugu neatbilda prasībām,

kas noteiktas 4.22. punktā par mazām lodītes, 4.23. punktā par magnētiem un 6. punktā par iepakojumu. Ir sniegts pārskats par testēšanas rezultātiem dalījumā pa standartu punktiem.

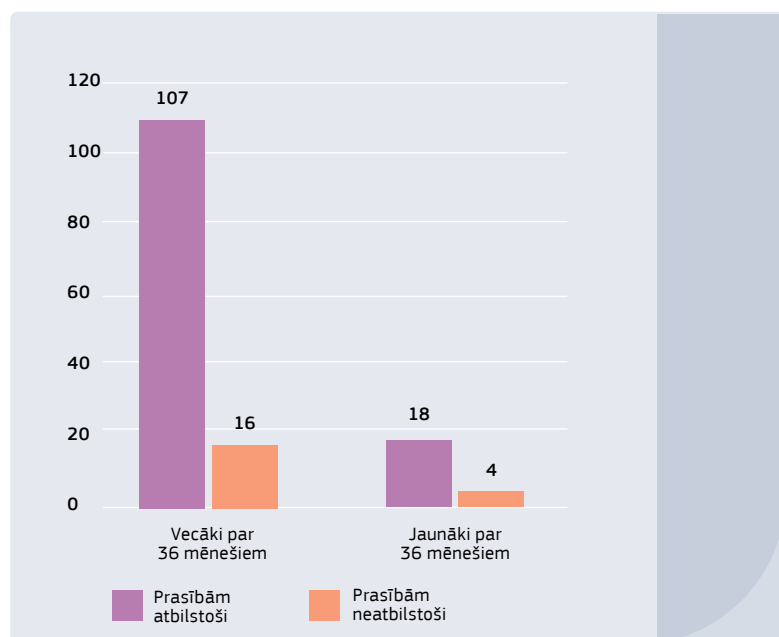
4. attēls. Testēšanas rezultāti dalījumā pa punktiem (N=145)

3.3. Rezultāti pa vecuma kategorijām

Kopumā 123 no 145 testētajām rotaļlietām bija paredzētas bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, un 22 rotaļlietas bija paredzētas bērniem, kas jaunāki par 36 mēnešiem. To rotaļlietu vidū, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, neatbilstību īpatsvars bija lielāks (18 %) nekā bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, paredzēto rotaļlietu vidū (13 %).

5. attēls. Testēšanas rezultāti pa vecuma kategorijām (N=145)

3.4. Neokubu/jauno rotaļlietu testēšana: rezultāti un izaicinājumi

Par rotaļlietām ar magnētiem uzskata arī jaunās magnētiskās rotaļlietas, piemēram, neokubus, kas pēdējā laikā ir kļuvuši īpaši populāri. Bieži vien tās netiek tieši tirgotas kā rotaļlietas, un/vai uz tām ir marķējums ar norādījumu, ka tās ir paredzētas bērniem, kas vecāki par 14 gadiem. Tomēr Rotaļlietu drošuma ekspertu grupa (ASG) secināja, ka šie izstrādājumi ir uzskatāmi par rotaļlietām, jo tās var izmantot rotaļām, un ir paredzams, ka bērni vecumā līdz 14 gadiem ar tām spēlēsies.

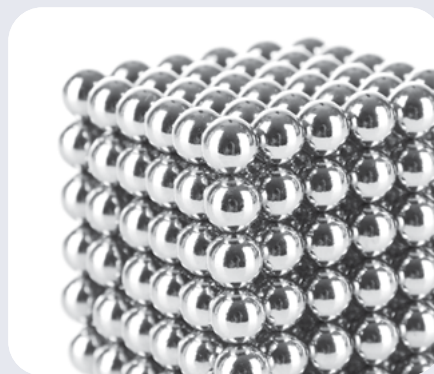
Šajā pasākumā tika savākti jauno magnētisko rotaļlietu un neokubu paraugi, kas tika pārbaudīti saskaņā ar standartu EN 71-1. Ar paraugu izlasē iekļautajām rotaļlietām var spēlēties arī jaunāki bērni.

Testēšanas jomā šie izstrādājumi radīja virkni izaicinājumu. Tie sastāv no daudzām mazām magnētiskām lodītēm vienā krāsā vai dažādās krāsās. Standartā ir noteikts, ka testēta tiek tikai viena lodīte (nevis vairākas lodītes, lai pārbaudītu, vai pastāv

magnētiskās plūsmas atšķirības). Testos tika konstatētas dažādu vienā paraugā ietilpstošo lodīšu magnētiskās plūsmas indeksa ievērojamas atšķirības. Turklāt testos tika konstatēts, ka dažos gadījumos ir izmantoti magnētiskie pārklājumi (nevis magnētiskās lodītes) un ka lodīšu magnētiskās plūsmas indeksu nosaka gan krāsas tonis, gan krāsas biezums mērījumu izdarīšanas punktā. Šis aspekts standartā nav pienācīgi aplūkots.

Kopumā 12 no 15 šajā izstrādājumu pārbaudē testētajām jaunajām rotaļlietām neatbilda testēšanas plāna prasībām saistībā ar 4.22. punktu "Mazas lodītes" (9 paraugi) un 4.23. punktu "Magnēti" (12 paraugi). Šīs rotaļlietas rada traumu risku, jo tās sastāv no maziem, spēcīgiem magnētiem, kurus mazi bērni var norīt vai ieelpot. Ja ir norīts vairāk nekā viens magnēts, magnēti var pievilkties viens pie otra, izraisot zarnu perforāciju, infekciju vai nosprostoju, kas var izraisīt nāvi.

6. attēls. Jauno rotaļlietu piemēri

3.5. Secinājumi par testēšanas rezultātiem

Mehāniskie un magnētiskie testi

Saskaņā ar testēšanas rezultātiem 20 no 145 testētajiem paraugiem neatbilda vismaz vienai no testēšanas plānā noteiktajām prasībām.

Deviņas rotaļlietas saturēja sīkas detaļas (4.22. punkts), un tām nebija pievienoti vajadzīgie brīdinājumi, marķējums un instrukcijas. Turklāt 14 rotaļlietas neatbilda prasībām, kas noteiktas 4.23. punktā par magnētiem. Īpašas bažas rada nelieli magnēti, kas ievērojami pārsniedz pieļaujamo magnētiskās plūsmas robežvērtību: ja tiek norīts vairāk nekā viens magnēts (vai ja tiek norīts viens magnēts un feromagnētisks metāla priekšmets), šie priekšmeti var pievilkties viens pie otra, nosprostojojot vai perforējot zarnas un/vai samazinot atsevišķu zarnu trakta daļu apasiņošanu. Tādējādi var rasties nopietnas traumas, kas var izraisīt nāvi. Visos gadījumos, kad priekšmeti zarnās ir pievilkušies viens pie otra, ir bijusi nepieciešama operācija, lai tos izņemtu.

Turklāt zarnu perforācijas vai nosprostojuma radītos simptomus var viegli nepareizi interpretēt, jo daudziem bērniem ir tikai gripai līdzīgi simptomi, vemšana vai sāpes vēderā. Nepareiza interpretācija var aizkavēt ārstēšanu, un iepriekš ir bijuši gadījumi, kad tas ir būtiski ietekmējis bērnu veselību. Ja ir pamats uzskatīt, ka bērns varētu būt norijis spēcīgus magnētus, nekavējoties ir jāvēršas pēc medicīniskās palīdzības.

Citi izstrādājumu pārbaudes laikā konstatētie apdraudējumi ietver sīku detaļu pieejamību maziem bērniem, kas rada aizrīšanās risku, un pārāk plānu plastmasas iepakojumu (6. punkts par iepakojumu), kas rada nosmakšanas risku.

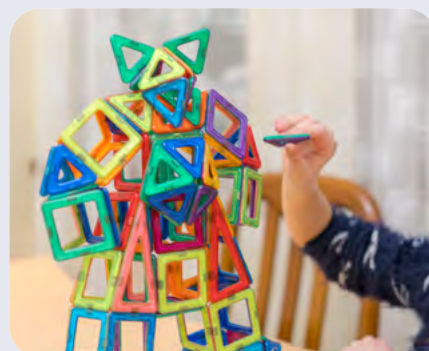
Visbeidzot, izstrādājumu pārbaudes laikā tika konstatēts, ka vēl viena joma, kas rada bažas, ir jaunās rotaļlietas, piemēram, neokubi. Šie izstrādājumi sastāv no daudzām mazām lodītēm, kas vairākos gadījumos uzrādīja augstu magnētiskās plūsmas indeksu un neatbilda prasībām, kas noteiktas 4.22. punktā par mazām lodītēm. Ar šīm rotaļlietām var spēlēties arī jaunāki bērni. Līdztekus norīšanai vēl viens paredzams šādu mazu magnētisko lodīšu nepareizas lietošanas veids, kas būtu jāņem vērā testēšanas laikā, ir to izmantošana pīrsinga rotu vietā, ko dara vecāki bērni.

Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas

TUI veica brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes savas valsts valodā(-s). Pārbaudēs atklājās, ka 77 paraugi (53 %) neatbilst prasībām. Visbiežāk sastopamās neatbilstības bija nepareizi brīdinājumi par vecumu vai to trūkums un brīdinājumi, kas nebija sniegti attiecīgajā(-s) valsts valodā(-s).

Ja nav norādīti pareizi vecuma ierobežojumi, rotaļlieta var kļūt nedroša (sīku detaļu vai lodīšu dēļ). Turklāt par nedrošiem var uzskatīt arī brīdinājumus, kuri patērētājiem nav skaidri redzami, kuros lietota nepareiza valoda vai kuros nav uzskaitīti konkrēti ar izstrādājumu saistīti apdraudējumi. Īpašas bažas šajā izstrādājumu pārbaudē rada tas, ka eksperimentu komplektiem, kas satur magnētus, nav pievienoti brīdinājumi, jo tas nozīmē, ka vecākiem/aprūpētājiem netiek sniegta būtiska informācija par izstrādājuma pareizu lietošanu.

Visbeidzot, par galveno problēmu šajā izstrādājumu pārbaudē tika atzīts izsekojamības trūkums, jo tā dēļ citas TUI nevar veikt pasākumus attiecībā uz izstrādājumiem, kurus to kolēģi jau ir pārbaudījuši, par kuriem ir iesniegti brīdinājumi Safety Gate un kuri ir pieejami daudzu dalībvalstu tirgos.

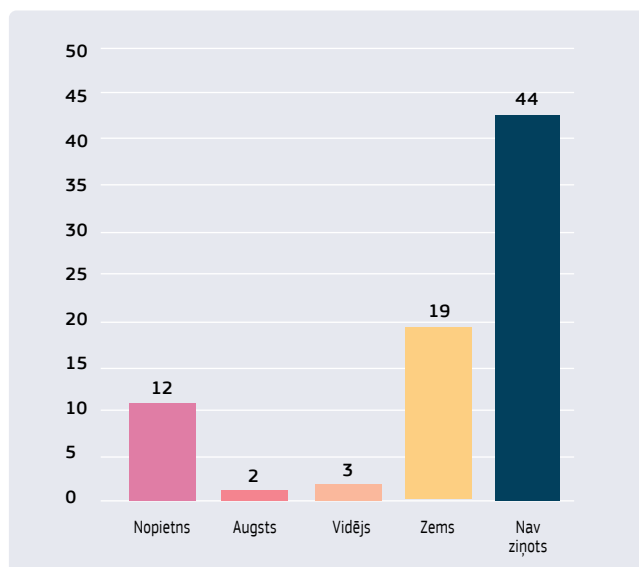

4. Riska novērtējumi un pasākumi

4.1. Riska novērtējuma rezultāti

Vienotajā tirgū laistajām rotaļlietām ir jāatbilst RDD noteiktajām drošuma pamatprasībām². Rotaļlietas nedrīkst apdraudēt lietotāju vai trešo personu drošību vai veselību, ja tās lieto paredzētajā vai paredzamā veidā. Novērtējot, vai produkts rada risku, pieeja jābalsta uz kopējiem un reproducējamiem riska novērtēšanas principiem, kas noteikti Lēmumā (ES) 2019/417 (RAPEX pamatnostādnes)³. Lai izstrādātu riska novērtējumus, TUI izmantoja Eiropas Komisijas (EK) pārvaldīto Riska novērtēšanas pamatnostādņu (RAG) instrumentu⁴. 7. attēlā ir norādīti to 80 paraugu riska līmeņi (pamatojoties uz TUI veiktajiem riska novērtējumiem), kas neatbilda vismaz vienai no prasībām (laboratorijas testi vai TUI veiktās brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes).

7. attēls. Prasībām neatbilstošo paraugu riska līmeņu pārskats (N=80)

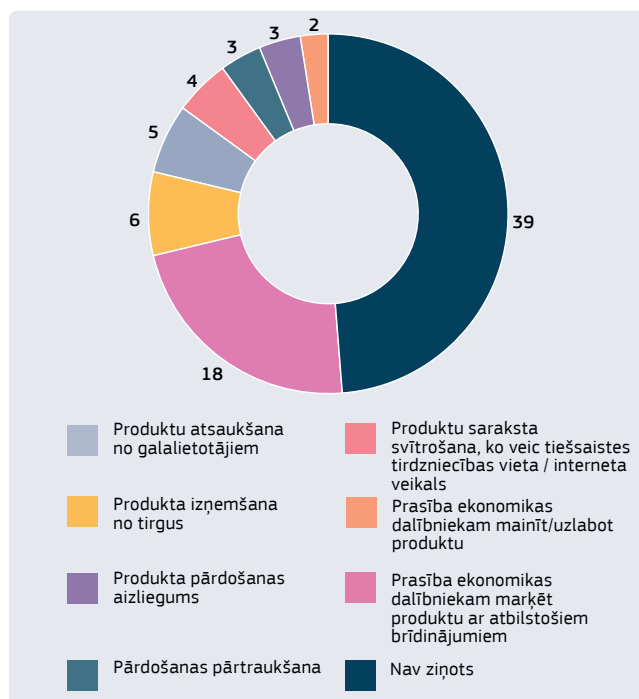

4.2. Korektīvie pasākumi

Pamatojoties uz testēšanas rezultātiem un veiktajiem riska novērtējumiem, TUI lemj, kādi pasākumi jāveic attiecībā uz izstrādājumiem, kas neatbilst piemērojamajos standartos noteiktajām prasībām, lai novērstu bīstamu izstrādājumu nonākšanu vienotajā tirgū. 8. attēlā ir norādīti korektīvie pasākumi, kas veikti attiecībā uz prasībām neatbilstošajiem izstrādājumiem.

Turklāt, ja tiek konstatēts nopietns risks, TUI ir juridisks pienākums iesniegt paziņojumu Safety Gate (saskaņā ar Direktīvas par produktu vispārēju drošību (2001/95/EK) 12. panta 1. punktu). RAPEX pamatnostādnēs arī ieteikts iesniegt paziņojumus par pasākumiem, kas veikti attiecībā uz produktiem, kuri rada mazāk nopietnu risku. Pēc kopīgās testēšanas kampaņas pasākumu veikšanas par četriem produktiem tika iesniegti paziņojumi Safety Gate, un vēl par astoņiem produktiem paziņojumi tiek gaidīti (situācija 2023. gada 14. aprīlī).

8. attēls. Pasākumi, kas veikti attiecībā uz prasībām neatbilstošajiem paraugiem (N=80)

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/48/EK (2009. gada 18. jūnijs) par rotaļlietu drošumu (Dokuments attiecas uz EEZ) (europa.eu)

³ EUR-Lex - 4390682 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

⁴ RAG ECL V10 (europa.eu)

5. Secinājumi un ieteikumi

5.1. Secinājumi

Kopumā izstrādājumu pārbaudes rezultāti liecina, ka 14 % no atlasītajām rotaļlietām ar magnētiem neatbilda vismaz vienai no testēšanas plānā minētajām tehniskajām prasībām.

To rotaļlietu vidū, kas paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, neatbilstību īpatsvars bija lielāks (18 %) nekā bērniem, kas vecāki par 36 mēnešiem, paredzēto rotaļlietu vidū (13 %). Tiešsaistē atlasītās rotaļlietas prasībām neatbilda daudz biežāk (24 %) nekā fiziskos veikalos iegādātās rotaļlietas (8 %).

Testēšanas kampaņā tika konstatēta virkne neatbilstību saistībā ar 4.22. punktu par mazām lodītēm un 4.23. punktu par magnētiem. Kopumā 10 % izstrādājumu pārsniedza pieļaujamo magnētiskās plūsmas robežvērtību. Šādu spēcīgu magnētu klātbūtne bieži tika konstatēta paraugiem, kas satur sīkas detaļas, kas palielina norīšanas risku, kas savukārt var izraisīt nāvi.

Ņemot vērā testēšanas rezultātus, īpaša uzmanība būtu jāpievērš jaunām rotaļlietām, kas sastāv no daudzām sīkām magnētiskām bumbiņām, piemēram, neokubiem. Šie izstrādājumi lielākoties netiek tirgoti kā rotaļlietas (bez CE zīmes), un bieži vien uz tiem ir maldinošs marķējums, kurā norādīts, ka tie ir paredzēti bērniem, kas vecāki par 14 gadiem, tādējādi liekot domāt, ka tie nav rotaļlietas, bet drīzāk pieaugušajiem paredzēti stresa mazināšanas rīki. Tomēr tiem acīmredzami var spēlēties, un tie bieži vien ir pieejami arī jaunākiem bērniem.

Turklāt TUI veiktās attiecīgajā(-s) valsts valodā(-s) sniegto brīdinājumu, marķējuma un instrukciju pārbaudes parādīja, ka 53 % izstrādājumu neatbilst prasībām. Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas ir svarīga riska profila daļa, jo sniedz patērētājiem būtisku informāciju par izstrādājuma drošu lietošanu.

TUI izdeva četrus Safety Gate paziņojumus, pamatojoties uz šīs IP rezultātiem (astoņi paziņojumi vēl tiek gaidīti), un lūdza ekonomikas operatorus izņemt vai atsaukt produktus no tirgus, apturēt pārdošanu vai noteikt pārdošanas aizliegumu, ja produkti tika novērtēti kā tādi, kas rada nopietnu, augstu vai vidēju risku.

5.2. Ieteikumi ieinteresētajām personām

Patērētājiem

Pievērsiet īpašu uzmanību izstrādājumiem pievienotajiem **brīdinājumiem, marķējumam un instrukcijām**.

Apzinieties **riskus, ko rada spēcīgi magnēti**, un informējiet par tiem visu vecumu bērnus. Lai garantētu drošību, bērni rotaļāšanās laikā ir jāuzrauga.

Ja ir norīts vairāk nekā viens magnēts, tie var izraisīt **zarnu nosprostošumu**, perforēt vai bojāt zarnas un/vai samazināt atsevišķu zarnu daļu apasiņošanu. Nekavējoties vērsieties pēc medicīniskās palīdzības, ja uzskatāt, ka magnēts ir ticis norīts, jo īpaši, ja bērnam ir gripai līdzīgi simptomi, vemšana vai sāpes vēderā.

Regulāri pārbaudiet rotaļlietas ar magnētiem to ekspluatācijas laikā. Ja šīs rotaļlietas tiek intensīvi izmantotas, tās var saplīst un no tām var izkrist magnēti vai magnētiskas daļas, kas ir pietiekami sīkas, lai tās varētu norīt.

Ziņojiet kompetentajai iestādei par visām konstatētajām problēmām, kas saistītas ar drošumu.

Ekonomikas dalībniekiem

Apzinieties savus **pienākumus saskaņā ar piemērojamiem tiesību aktiem**. Veiciet visus nepieciešamos piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu, ka izstrādājumi pilnībā atbilst Rotaļlietu drošuma direktīvas prasībām, un izņemiet no tirdzniecības visus izstrādājumus, kas neatbilst prasībām.

Brīdinājumi, marķējums un instrukcijas ir rūpīgi jāizvērtē. Brīdinājumiem par vecumu jābūt pareiziem. Rotaļlietām, kas nepārprotami paredzētas bērniem līdz 36 mēnešu vecumam, jāatbilst šīs kategorijas prasībām, un uz tām nedrīkst būt brīdinājums "Nav piemērots bērniem līdz 36 mēnešu vecumam".

Vēlams izmantot magnētus, kas nepārsniedz 50 kg²mm² robežvērtību. Ja izmantojat magnētus, kas **pārsniedz 50 kg²mm² robežvērtību**, pārliecinieties, ka magnēts ir pietiekami liels, vai arī aplieciet ap to plastmasas/koka/cita materiāla detaļu, kam veikti griezes momenta/stiepes/kritiena/trīciena testi, lai iegūtu lielāku magnētu, kas neietilpst sīko detaļu cilindriņā.

Papildu riski, ko rada rotaļlietas ar magnētiem, ir skaidri jānorāda marķējumā un attiecīgā gadījumā jādarā zināmi patērētājiem (piemēram, attiecībā uz magnētiskajiem/elektriskajiem eksperimentu komplektiem).

Ņemiet vērā, ka **neokubi ir atzīti par rotaļlietām**, un tāpēc tiem ir jāatbilst Rotaļlietu drošuma direktīvas prasībām.

Eiropas un valstu iestādēm

Informējiet patērētājus par **papildu riskiem, ko rada rotaļlietas ar magnētiem**, tostarp par simptomiem, kas parādās, ja magnēti ir norīti.

Rotaļlietas, kas satur nelielus magnētus ar augstu magnētiskās plūsmas indeksu, ir pieejamas **ielu tirdziņos** un **tiešsaistes tirdzniecības vietās**. Pievērsiet uzmanību šiem paraugu ņemšanas kanāliem un iekļaujiet tos savos tirgus uzraudzības pasākumos.

Uzsveriet, ka **neokubi ir klasificēti kā rotaļlietas**.

Jaunajā priekšlikumā Rotaļlietu drošuma regulai iekļaujiet pamatprasības attiecībā uz magnētiem rotaļlietās, uzsverot šo rotaļlietu radīto risku.

Atjauniniet **ES RAG rīku**, lai atspoguļotu apdraudējumu, ko rada spēcīgi magnēti un to radītās traumas.

Standartizācijas organizācijām

Eiropas Standartizācijas komitejas (CEN) Tehniskajai komitejai CEN/TC 52 būtu jāpārskata **sīku magnētisko lodīšu**, jo īpaši to, kas atrodamas neokubos, **testēšanas metode**, lai ņemtu vērā vienā rotaļlietā ietilpstošo dažādas krāsas lodīšu atšķirīgos magnētiskās plūsmas indeksus.

Testēšanas metodē būtu jāņem vērā arī **kopējais magnētiskās plūsmas indekss** starp vairākām vienas rotaļlietas struktūrām, ko veido vairāk nekā viena maza magnētiskā lodīte un kāds cits magnētisks elements, kas ietilpst sīko detaļu cilindrā.

Visām rotaļlietām, kas satur spēcīgus magnētus, ir jāpievieno **brīdinājums** par šādu magnētu klātbūtni.

Laboratorijas **atbilstības un izsekojamības marķējuma** (adreses, unikālā numura un CE zīmes) esamību bieži vien norāda kā piezīmi saskaņā ar standartu EN 71-1, nevis kā testa izturēšanas vai neizturēšanas aspektu. Tas tā ir tāpēc, ka laboratorijas pieņem, ka ražotājs to pievienos pēc tam, kad šī piezīme būs minēta ziņojumā. Tomēr daudzos paraugos, kas tika pārbaudīti šajā izstrādājumu pārbaudē, trūka atbilstības un izsekojamības marķējuma, un šis aspekts būtu jāuzsver kā neatbilstība. Atbilstības un izsekojamības marķējumu ieteicams iekļaut kā daļu no standarta. Izsekojamības marķējuma esamība ir būtiski svarīga prasību izpildei.

1. Kas ir CASP?

Saskaņota rīcība produktu drošuma jomā (CASP) ļauj Eiropas Savienības/Eiropas Ekonomikas zonas valstu tirgus uzraudzības iestādēm sadarboties un stiprināt vienotajā tirgū laisto produktu drošumu.

CASP2022 ietver sešas Izstrādājumu pārbaudes un četras Horizontālās darbības.

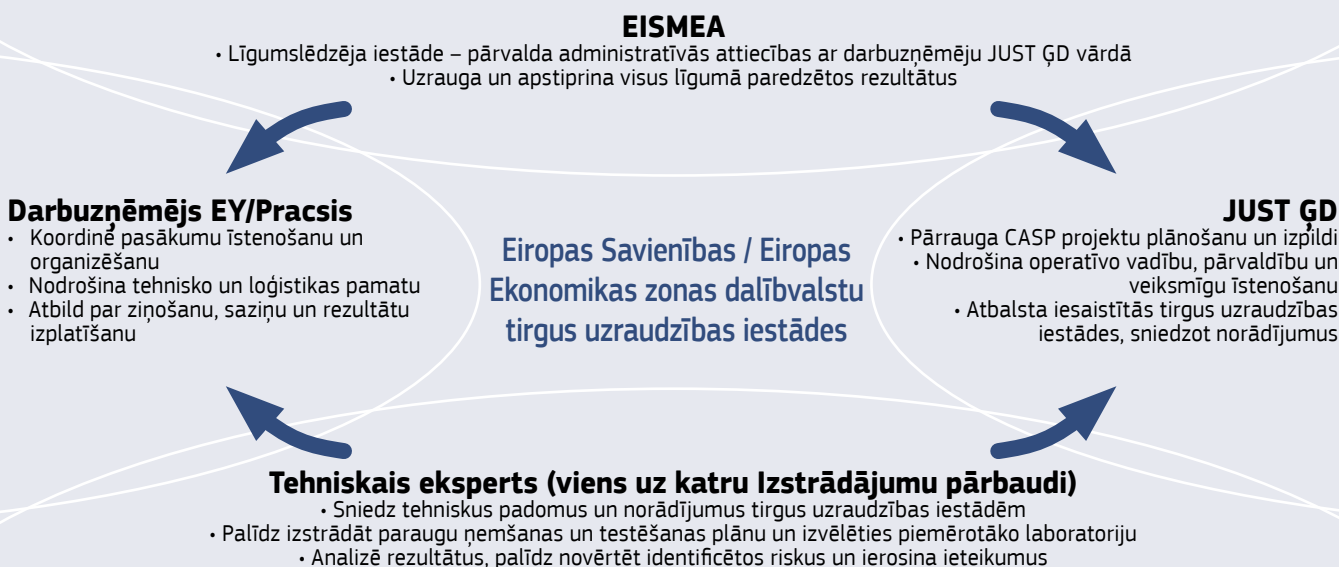
Izstrādājumu pārbaudēs tiek testēti dažādi produktu veidi, kas var radīt risku patērētājiem. Ražojumus izvēlas un savāc iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes, un tos pārbauda, izmantojot kopīgi saskaņotu testēšanas plānu.

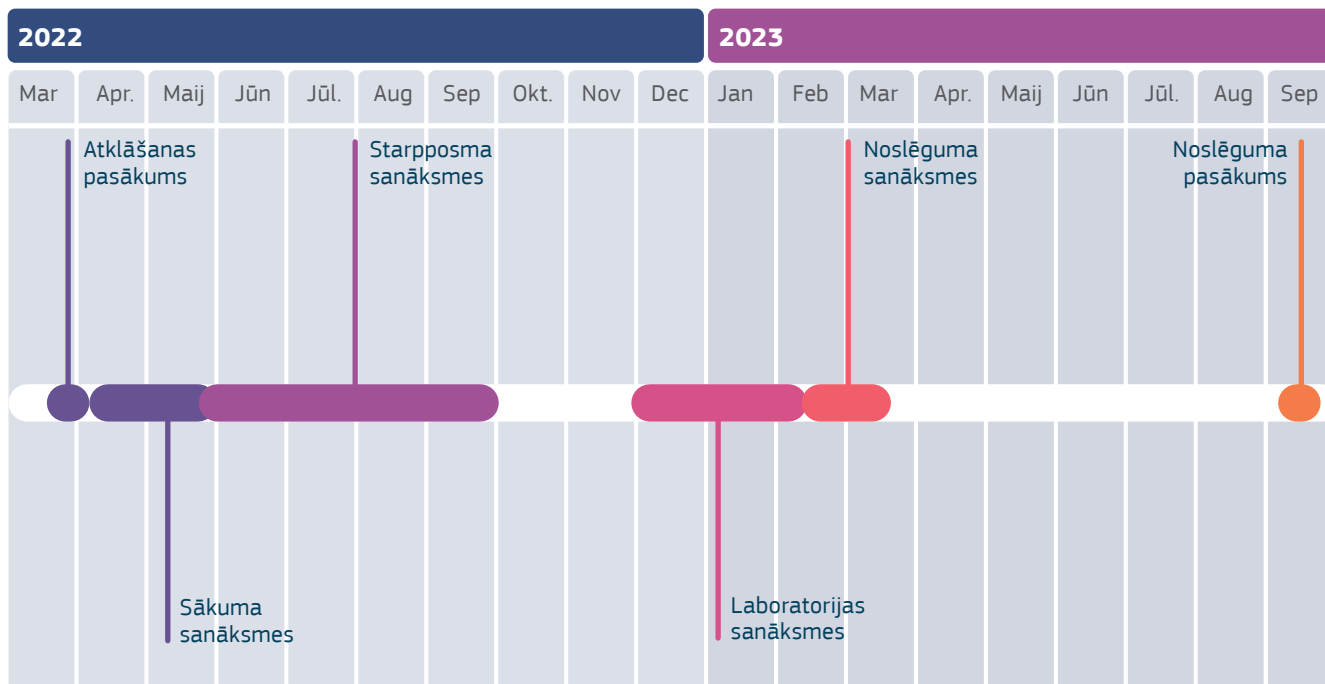
Horizontālās darbības nodrošina forumu, kurā tirgus uzraudzības iestādes apmainās ar idejām un paraugpraksi. Tehniskā eksperta vadībā tās izstrādā kopīgas pieejas, procedūras un praktiskus instrumentus tirgus uzraudzībai.

Lomas un pienākumi

2. Izstrādājumu pārbažu darba plāns

Nepārtraukta iekšējā saziņa, izmantojot Wiki Confluence platformu

SĀKUMS	PARAGU ŅEMŠANA UN TESTĒŠANA	ZIŅOJUMU SĀGATAVOŠANA	ĀRĒJĀ KOMUNIKĀCIJA
Dokumentu izpēte	Laboratorijas konkursa process	Riska novērtējums	Komunikācijas instrumentu kopuma izstrāde
Intervijas par darbības jomas noteikšanu	Laboratoriju atlase un līgumu slēgšana	Tirgus uzraudzības iestāžu pieņemto pasākumu koordinēšana	Komunikācijas ziņojumu izstrāde
Testēšanas un paraugu ņemšanas plāna projekts	Paraugu ņemšana un transportēšana	Nobeiguma ziņojumu sagatavošana	Komunikācijas kampaņas uzsākšana
Laboratorijas kartēšana	Testēšanas process un testēšanas pārskati	Paraugu iznīcināšana vai nosūtīšana atpakaļ tirgus uzraudzības iestādēm	Ietekmes novērtēšana

3. Izstrādājumu pārbaūžu rīki un procesi

0

Process pirms CASP

JUST ĢD veic prioritāšu noteikšanu, lai izvēlētos produktu kategorijas. Sešas CASP2022 produktu kategorijas izvēlējas iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes, izmantojot JUST ĢD organizēto apspriešanos.

1

Testēšanas un paraugu ņemšanas plānu validācija

Tehniskie eksperti izstrādā plānus, pamatojoties uz tirgus uzraudzības iestāžu atsauksmēm un pieejamo budžetu. Projekti tiek iesniegti sākuma sanāksmē, pēc tam tos precizē un apstiprina tirgus uzraudzības iestādes, izmantojot Wiki.

2

Laboratoriju atlase

Darbuņēmēja komanda iezīmē laboratorijas un sazinās ar tām, lai noskaidrotu cenas un iegūtu citu informāciju. Pēc sākuma sanāksmes tiek izsludināts konkurss, un piedāvājumi tiek izvērtēti. Starpposma sanāksmēs iesaistītās tirgus uzraudzības iestādes lemj, kuru laboratoriju izvēlēties.

3

Paraugu savākšana un transportēšana

Tirgus uzraudzības iestādes savāc attiecīgos paraugus no savu valstu tirgiem un reģistrē tos kodifikācijas datnē. Pēc sākotnējo pārbaūžu veikšanas tirgus uzraudzības iestādes nosūta paraugus uz laboratoriju.

4

Testēšana un testēšanas pārskatu sniegšana

Laboratorija pārbauda paraugus saskaņā ar apstiprināto testēšanas plānu un augšupielādē testēšanas pārskatus Wiki. Tirgus uzraudzības iestādes vajadzības gadījumā pieprasa paskaidrojumus un apstiprina ziņojumus.

5

Riska novērtējums

Tehniskais eksperts un tirgus uzraudzības iestādes laboratorijas sanāksmē izstrādā scenārijus, pamatojoties uz izvēlētajiem paraugiem, un analizē riskus. Tirgus uzraudzības iestādes veic riska novērtējumus visiem paraugiem, kas neatbilst juridiskajām prasībām.

6

Scenāriju augšupielāde riska novērtēšanas pamatnostādņu rīkā

Projekta laikā izstrādātie scenāriji tiek augšupielādēti riska novērtēšanas pamatnostādņu rīkā.

7

Tirgus uzraudzības iestāžu pieņemtie pasākumi

Tirgus uzraudzības iestādes veic atbilstīgus pasākumus attiecībā uz attiecīgajiem produktiem un ziņo par tiem Safety Gate.

8

Ārējā komunikācija

Ar noslēguma pasākumu tiek uzsāktas ārējās komunikācijas aktivitātes. Tas iezīmē 2–3 nedēļas ilgas Eiropas mēroga komunikācijas kampaņas sākumu.

Rīki

Katrai Izstrādājumu pārbaudei un visam CASP2022 projektam tiek veidoti **audiovizuāli klipi**, kas paredzēti patērētājiem un plašai auditorijai.

Ekonomikas dalībniekiem domātas **infografikas** ir izstrādātas par CASP2022 projektu un par katru Izstrādājumu pārbaudi.

Par katru pārbaudi un CASP2022 projektu tiek sagatavoti **nobeiguma ziņojumi**. Tie ir tulkoti visās oficiālajās ES valodās, kā arī norvēģu un islandiešu valodā.

Kanāli

Komunikācijas materiāli tiek izplatīti, izmantojot:

- [EK CASP tīmekļa vietni](#)
- Tirgus uzraudzības iestāžu nacionālos saziņas kanālus
- Attiecīgo presi un citas ieinteresētās personas

EIROPAS KOMISIJA

Directorate-General for Justice and Consumers
Directorate Consumers
Unit E.4 Product Safety and Rapid Alert System
E-pasts: JUST-RAPEX@ec.europa.eu

Komisija nav atbildīga par jebkādām šīs publikācijas atkalizmantošanas sekām.

© Eiropas Savienība, 2023

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (2011. gada 12. decembris) par Komisijas dokumentu atkalizmantošanu (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.). Ja vien nav norādīts citādi, šo dokumentu atkalizmantot atļauts ar Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) licenci (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tas nozīmē, ka ir atļauta atkalizmantošana ar pienācīgu atsaukšanos uz dokumentu un norādēm uz grozījumiem.

Tādu elementu izmantošanai vai reproducēšanai, kuri nepieder Eiropas Savienībai, var būt jāsaņem atļauja tieši no attiecīgajiem tiesību turētājiem.

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā Europa:
https://europa.eu/european-union/index_lv

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2023
PDF ISBN 978-92-68-03531-3 doi:10.2838/515407 DS-03-23-169-LV-N